

En enkätundersökning om anställningsbehovet i åkerinäringen

Trendindikator

Åkeri 2024/2025

32 %

av alla nyanställda
kommer direkt från
utbildningen

TYA – Transportfackens Yrkes-
och Arbetsmiljönämnd

Adress: Sundbybergsvägen 1,
Box 1826, 171 26 Solna.

Tel: 08-734 52 00. Fax: 08-734 52 02.

E-post: info@tya.se. www.tya.se

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Anställningsbehov 12 månader framåt	4
Anställningsbehov och uppsägningar (2014–2024).....	5
Antal nyanställda senaste 12 månaderna.....	6
Sammanställning av antal nyanställda (2014–2024)	7
Jämförelse bedömning och utfall	8
Pensionsavgångar	9
Antal nyutbildade som anställt senaste 12 månaderna.....	10
Rekryteringsproblem.....	11
Antal anställda lastbilsförare (2014–2024)	12
Könsfördelning anställda	13
Intervju	14
5 åtgärder för en växande transportbransch.....	15

OM STATISTIKEN

Uppgifter om kompetensförsörjningsbehovet är insamlade från ett urval av de knappt 4 300 åkerier som är medlemmar i, eller enhetsanslutna till, Transportföretagens branscher Åkeriföretagen och Miljöföretagen. Urvalet omfattar knappt 2 000 företag, varav 948 svarat på enkäten.

Utifrån de inkomna svaren har samtliga medlemsföretags kompetensförsörjningsbehov skattats och resultatet utgör underlaget för redovisningen i rapporten. Datainsamlingen avseende 2024 års undersökning har genomförts från början av mars till och med mitten av maj 2024.

TYA samarbetar i detta projekt med Statisticon,
www.statisticon.se

Trots lågkonjunktur står transportbranschen stark

Det går att spåra en oro och försiktighet i årets Trendindikator Åkeri, och det beror på den lågkonjunktur vi befinner oss i just nu. Det ger också märkbara effekter hos Sveriges kommuner som har besparingskrav på sig, vilket tyvärr tycks drabba vilka utbildningar som erbjuds då kommuner väljer bort program som är resurskrävande utan tanke på långsiktiga konsekvenser.

Men faktum är att transportbranschen fortsätter att expandera i antal lastbilschaufförer, och Sveriges åkerier bedömer att de även framåt har ett stort anställningsbehov. Det planeras inte heller för något större antal uppsägningar.

Trenden i rapporten är snarare att kompetensförsörjningsbehovet kvarstår på höga nivåer. Det är också tydligt att de som är nyutbildade får anställning snabbt. Därför är det avgörande att kommunerna ser transportbranschen som en lösning på sitt ekonomiska underskott, genom de jobbtillfällen branschen genererar på orten.

I stället för att skära ned behöver beslutsfattarna satsa ytterligare på utbildningsplatser för att möta anställningsbehoven. Enligt Konjunkturinstitutets prognos är konjunkturen återhämtad 2026, med en påbörjad återhämtning redan hösten 2024. Vi måste nu tillsammans rusta för att stärka den bransch som är blodomloppet i den svenska ekonomin.

I rapporten kan du läsa mer om kompetensbehovet i transportbranschen, och vad både branschaktörer och beslutfattare kan göra i vårt åtgärdsprogram på sidan 15.

Tack till alla anslutna företag som svarat på vår enkät.

Lena Törnstrand
Projektledare

”
Därför är det avgörande att kommunerna ser transportbranschen som en lösning på sitt ekonomiska underskott.

Rapporten i siffror

2 304

så stort är anställningsbehovet de kommande 6 månaderna.

4 623

så stort är anställningsbehovet de kommande 12 månaderna.

49 %

av företagen har anställt under de senaste 12 månaderna.

18 %

så stor andel av de som anställts de senaste 12 månaderna är kvinnor.

9 %

så stor är andelen kvinnor som jobbar som lastbilschaufförer i dag.

1 933

så många av de lastbilsförare som anställts de senaste 12 månaderna har mindre än 1 års erfarenhet.

Fortsatt stort anställningsbehov

34 procent av åkeriföretagen bedömer att de kommer att anställa. I antal handlar det om 2 304 lastbilschaufförer inom sex månader och 4 623 förare på helåret. Det kan jämföras med 2023 då 33 procent av företagen uppgav att de planerade att anställa 2 648 lastbilschaufförer på sex månader och 5 044 på helåret. Skåne och Västra Götaland sticker ut i statistiken med ett fortsatt behov av ytterligare lastbilschaufförer, i antal 660 respektive 651.

34 %

av företagen bedömer att de kommer att anställa

Bedömning av anställningsbehov 12 månader framåt

Uppskattat antal lastbilsförare som kommer att anställas under de närmaste 6 och 12 månaderna.

Län	Antal 0–6 månader	Antal 7–12 månader	Total 12 månader
Stockholms län	226	290	516
Uppsala län	91	140	231
Södermanlands län	68	51	119
Östergötlands län	77	68	145
Jönköpings län	97	105	202
Kronobergs län	65	60	125
Kalmar län	87	50	137
Gotlands län	11	2	13
Blekinge län	30	38	68
Skåne län	289	372	660
Hallands län	54	33	87
Västra Götalands län	367	284	651
Värmlands län	80	103	183
Örebro län	53	60	113
Västmanlands län	80	75	156
Dalarnas län	66	51	117
Gävleborgs län	126	86	212
Västernorrlands län	104	92	196
Jämtlands län	59	57	116
Västerbottens län	107	119	226
Norrbottens län	165	183	349
Totalt	2 304	2 319	4 623

Låg andel som behöver säga upp

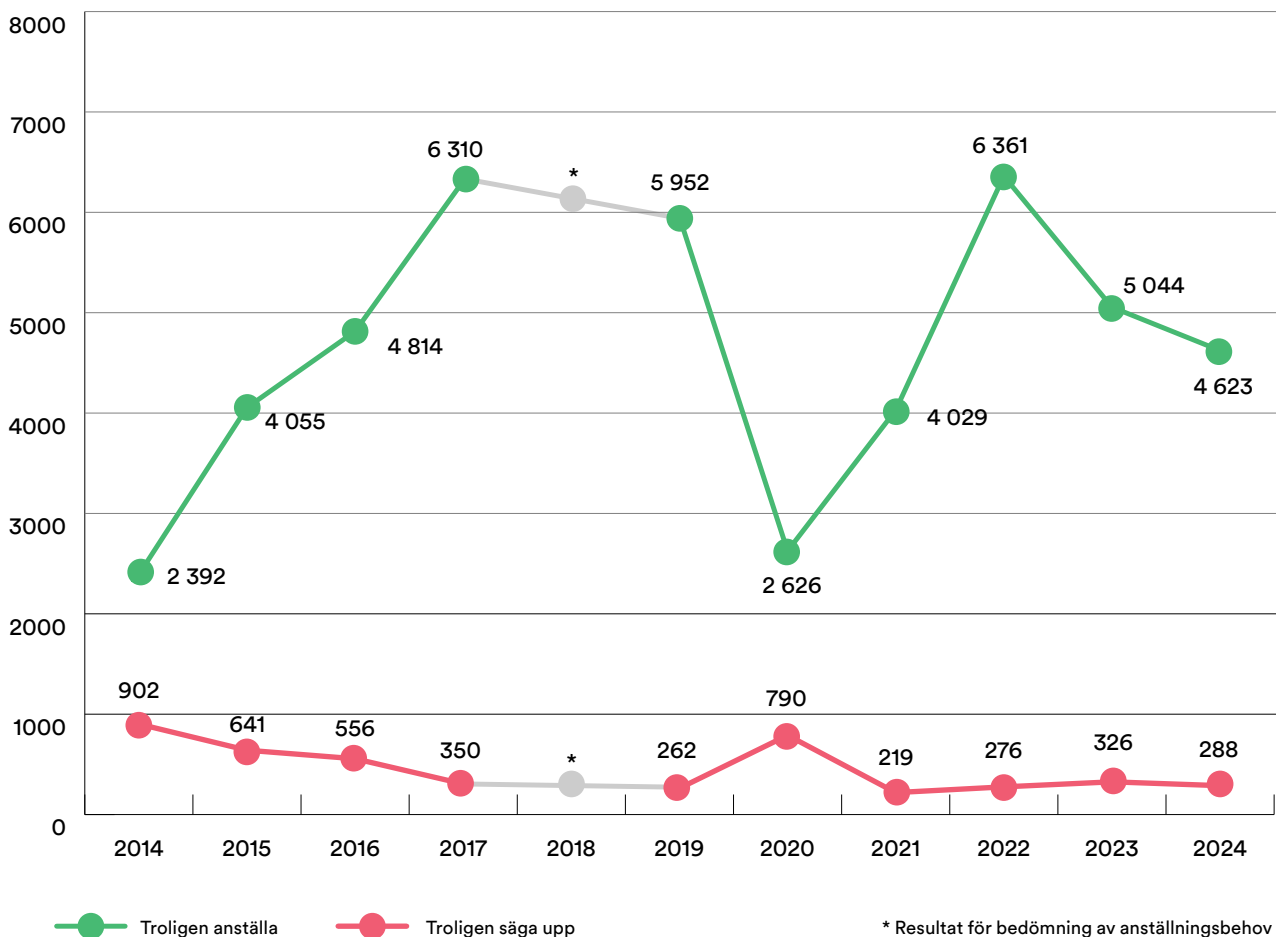
Om man tittar på anställningsbehovet över tid kan man ana en större försiktighet i år, jämfört med de senaste åren. Det ser vi också i de fritextsvar som inkommit. En åkare från Västernorrland skriver "Det som i hög grad påverkar är lågkonjunkturen i byggsektorn och den höga räntan."

Om man ser till det osäkra världsläget är dock anställningsbehovet fortfarande högt. Vi ser inte heller några stora effekter på uppsägningar de kommande 12 månaderna. 5 procent av företagen bedömer att de kommer att behöva säga upp förare, jämfört med 3 procent 2023. I antal är det 288 lastbilschaufförer det kommande året. De senaste tio åren har andelen företag som ser behov av uppsägningar varierat mellan 1 och 5 procent. Det stora behovet av att anställa, ihop med det låga behovet av att säga upp, visar på branschens stabilitet och ständiga kompetensbehov.

Bedömning av anställningsbehov och uppsägningar 12 månader framåt (2014-2024)

Uppskattat antal lastbilsförare som kommer att anställas eller sägas upp de närmaste 12 månaderna.

Andelen kvinnor ökar bland nyanställda

Nästan hälften, 49 procent, av företagen har rekryterat lastbilschaufförer under de senaste tolv månaderna. Totalt rekryterades 6 084 personer, 4 990 män och 1 094 kvinnor. I förra årets rapport uppskattade företagen det totala anställningsbehovet till 5 044 lastbilsförare på helåret, så utfallet blev därmed högre än väntat. Flest nyanställda lastbilschaufförer finns i Skåne och Västra Götaland, i antal 1 100 respektive 914 nya förare.

6 084

så många
lastbilsförare har
nyanställts under det
senaste året

18 procent av alla nyanställda är kvinnor, vilket är en uppåtgående trend. Den utvecklingen går också att spåra på Fordon- och transportprogrammet inriktning Transport, där tjejerna i dag utgör 34 procent* av alla elever. Här sticker Västernorrland ut med 41 procent kvinnor bland länets nyanställda, vilket är en betydligt större andel jämfört med andra län.

*TYAs Skolledarrapport 23/24

Antal nyanställda senaste 12 månaderna

Hur många lastbilsförare anställdes under de senaste 12 månaderna?

Län	Antal män	Antal kvinnor	Totalt	Andel män	Andel kvinnor
Stockholms län	578	88	667	87 %	13 %
Uppsala län	69	26	95	72 %	28 %
Södermanlands län	109	18	127	86 %	14 %
Östergötlands län	91	26	117	78 %	22 %
Jönköpings län	159	15	175	91 %	9 %
Kronobergs län	139	19	158	88 %	12 %
Kalmar län	140	26	167	84 %	16 %
Gotlands län	70	3	73	96 %	4 %
Blekinge län	73	14	87	84 %	16 %
Skåne län	940	160	1 100	85 %	15 %
Hallands län	214	28	242	88 %	12 %
Västra Götalands län	760	154	914	83 %	17 %
Värmlands län	119	33	152	78 %	22 %
Örebro län	103	19	122	84 %	16 %
Västmanlands län	152	46	199	77 %	23 %
Dalarnas län	116	38	153	75 %	25 %
Gävleborgs län	128	38	166	77 %	23 %
Västernorrlands län	232	162	395	59 %	41 %
Jämtlands län	91	16	107	85 %	15 %
Västerbottens län	378	62	440	86 %	14 %
Norrbottens län	328	101	428	76 %	24 %
Totalt	4 990	1 094	6 084	82 %	18 %

Lågkonjunkturen påverkar mindre än väntat

"Yrkesutbildningar görs inte i takt med behovet."

– Åkare i Mellansverige

Jämfört med föregående år kan vi se en liten nedgång i antalet nyanställda lastbilsförare, 6 084 i år jämfört med 6 666 under 2023, men med tanke på att Sverige är mitt inne i en lågkonjunktur är minskningen försumbar. Särskilt om man ser till hur konjunkturen påverkar svensk ekonomi i stort.

Trenden över tid är snarare att transportbranschens anställningsbehov ligger på en stabil nivå. Med undantag för pandemiåren 2020 och 2021 har behovet sedan 2017 hållit sig kring dryga 6 000 lastbilschaufförer årligen.

Sammanställning av antal nyanställda (2014–2024)

Hur många lastbilsförare anställdes under de senaste 12 månaderna?

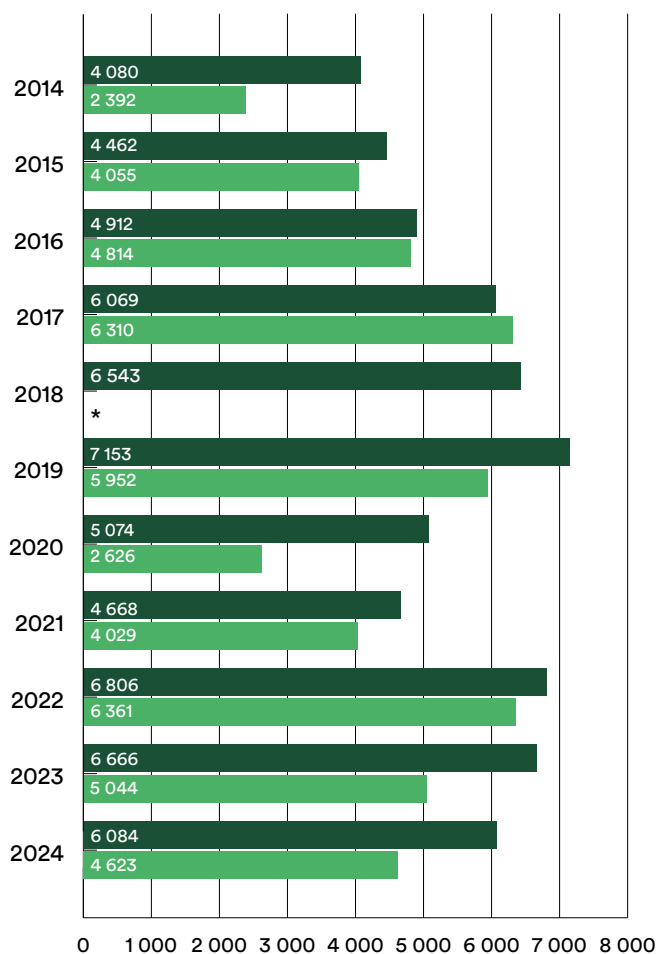
Det faktiska behovet är högre

En genomgående trend över tid, kring kommande anställningsbehov och det faktiska utfallet i antalet nyanställda, är att branschen är återhållsam i sin bedömning. Det faktiska utfallet på antal nyanställda har hittills alltid varit högre än det uppskattade behovet framåt, med undantag för pandemiåret 2020.

Det modesta förhållningssättet hos företagen gör att de faktiska utfallet på antal nyanställda 2024/2025 sannolikt kommer att ligga på 500 till 1 000 fler lastbilschaufförer än företagens uppskattning på 4 623 förare i årets rapport.

Jämförelse bedömning och utfall

- Antal som anställt de senaste 12 månaderna
- Bedömning av anställningsbehov 12 månader framåt

* Resultat för bedömning av anställningsbehov saknas för 2018

Så många går i pension de närmaste åren

Antal åldrande medarbetare ger också en indikation på hur det långsiktiga anställningsbehovet kan se ut.

I dag är 8 procent av de nuvarande lastbilschaufförerna 63 år eller äldre. Endast Uppsala län sticker ut med en högre andel äldre, 18 procent. Det framgår även att mindre företag med högst fyra anställda har fler som är 63 år eller äldre, där de utgör en andel på 15 procent.

Pensionsavgångar

Hur många av de anställda lastbilschaufförerna är 63 år eller äldre?

Län	Antal äldre	Andel äldre
Stockholms län	507	8 %
Uppsala län	213	18 %
Södermanlands län	63	7 %
Östergötlands län	111	7 %
Jönköpings län	167	7 %
Kronobergs län	91	6 %
Kalmar län	86	4 %
Gotlands län	17	5 %
Blekinge län	52	8 %
Skåne län	662	8 %
Hallands län	158	7 %
Västra Götalands län	839	8 %
Värmlands län	77	5 %
Örebro län	50	6 %
Västmanlands län	42	4 %
Dalarnas län	133	11 %
Gävleborgs län	166	9 %
Västernorrlands län	216	13 %
Jämtlands län	47	6 %
Västerbottens län	96	6 %
Norrbottnens län	167	8 %
Totalt	3 962	8 %

Många nyutbildade får anställning direkt

Hela 32 procent av de som har anställts de senaste tolv månaderna har mindre än ett års erfarenhet, det innebär i antal 1 933 förare. Antalet nyanställda med mindre erfarenhet har under de senaste tre åren legat på kring 2 000 lastbilsförare, vilket är en högre nivå än tidigare. 2014 till 2021 var antalet nyanställda med mindre erfarenhet i snitt 1 300. Västerbottens län sticker särskilt ut, där andelen nyanställda med mindre än ett års erfarenhet ligger på 67 procent. I antal är det 295 lastbilsförare.

Det är en tydlig trend att många nyutbildade går rakt ut i anställning, och att branschens behov av nyutbildade är stor.

Antal nyutbildade som anställts de senaste 12 månaderna

Hur lång erfarenhet har de lastbilsförare som nyanställts?

Län	Antal med <u>mindre</u> än 1 års erfarenhet	Antal med <u>mer än</u> 1 års erfarenhet	Totalt	Andel med <u>mindre</u> än 1 års erfarenhet	Andel med <u>mer än</u> 1 års erfarenhet
Stockholms län	146	521	667	22 %	78 %
Uppsala län	44	51	95	46 %	54 %
Södermanlands län	43	84	127	34 %	66 %
Östergötlands län	40	78	117	34 %	66 %
Jönköpings län	69	106	175	39 %	61 %
Kronobergs län	37	121	158	23 %	77 %
Kalmar län	70	97	167	42 %	58 %
Gotlands län	10	63	73	14 %	86 %
Blekinge län	32	55	87	37 %	63 %
Skåne län	282	818	1 100	26 %	74 %
Hallands län	81	161	242	33 %	67 %
Västra Götalands län	269	645	914	29 %	71 %
Värmlands län	72	81	152	47 %	53 %
Örebro län	46	76	122	38 %	62 %
Västmanlands län	48	151	199	24 %	76 %
Dalarnas län	58	95	153	38 %	62 %
Gävleborgs län	75	92	166	45 %	55 %
Västernorrlands län	83	312	395	21 %	79 %
Jämtlands län	28	79	107	26 %	74 %
Västerbottens län	295	145	440	67 %	33 %
Norrbottnens län	106	322	428	25 %	75 %
Totalt	1 933	4 151	6 084	32 %	68 %

Svårt att rekrytera förare

Rekryteringsproblem

Har företaget någon gång under de senaste 12 månaderna haft problem att rekrytera lastbilsförare?

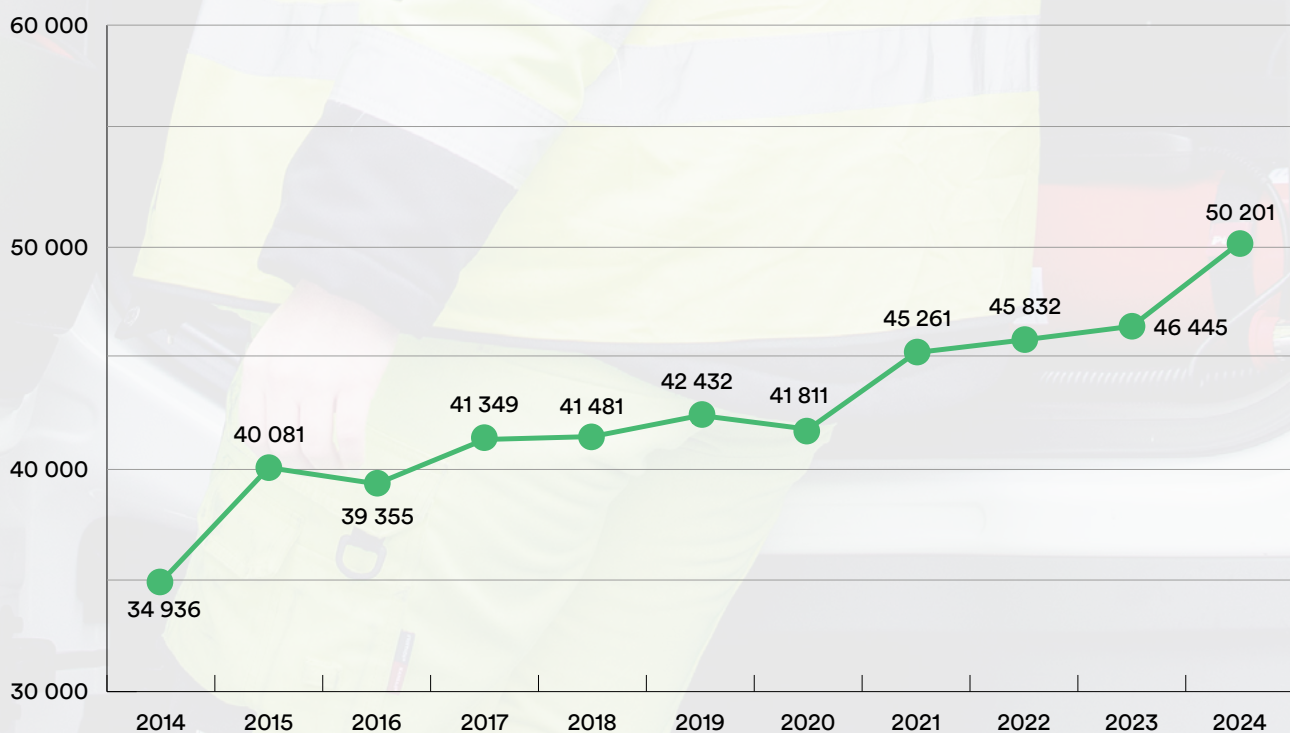
Län	Ja, haft problem	Nej, ej problem eller ej rekryterat
Stockholms län	53 %	46 %
Uppsala län	24 %	76 %
Södermanlands län	74 %	26 %
Östergötlands län	27 %	71 %
Jönköpings län	65 %	35 %
Kronobergs län	53 %	47 %
Kalmar län	26 %	74 %
Gotlands län	19 %	81 %
Blekinge län	54 %	46 %
Skåne län	33 %	66 %
Hallands län	40 %	60 %
Västra Götalands län	37 %	63 %
Värmlands län	57 %	43 %
Örebro län	62 %	38 %
Västmanlands län	75 %	25 %
Dalarnas län	17 %	83 %
Gävleborgs län	40 %	60 %
Västernorrlands län	70 %	30 %
Jämtlands län	54 %	46 %
Västerbottens län	37 %	63 %
Norrbottnens län	36 %	64 %
Totalt	43 %	57 %

Av de företag som nyanställt säger 43 procent att de haft svårigheter att rekrytera det senaste året, samma siffra som i 2023 års rapport. Särskilt svårt har det varit att rekrytera för företagen i Västmanlands län (75 %), Södermanlands län (74 %) och Västernorrlands län (70 %). 22 procent av företagen i undersökningen uppger att de har haft svårt att hitta förare med rätt yrkesutbildning och 35 procent anger att de har svårt att hitta förare med rätt yrkeserfarenhet.

Antal anställda lastbilsförare (2014–2024)

Hur många lastbilsförare är anställda i dag?

Transportbranschen expanderar

Underlaget i undersökningen baseras på åkerier som är anslutna till Transportföretagens branscher, Åkeriföretagen och Miljöföretagen. Det innebär en bas på 50 201 anställda lastbilschaufförer. Det är en ökning med 3 756 anställda jämfört med förra året, vilket motsvarar en procentuell ökning på 8 procent.

Över tid har antalet anställda lastbilsförare ökat stadigt de senaste tio åren. I antal handlar det om 15 265 förare sedan

2014. Det är en ökning med 50 procent. Detta trots att åkerierna tampats med både pandemi och lågkonjunktur de senaste åren.

Könsfördelningen bland lastbilschaufförerna är 9 procent kvinnor och 91 procent män. Det är samma procentuella fördelning som 2023, med liknande siffror över hela landet. Gotland sticker dock ut med 24 procent kvinnliga lastbilsförare i länet.

Könsfördelning anställda

Hur många lastbilsförare är anställda vid företaget i dag? *

Län	Antal män	Antal kvinnor	Totalt	Andel män	Andel kvinnor
Stockholms län	5 638	390	6 027	94 %	6 %
Uppsala län	1 079	126	1 205	90 %	10 %
Södermanlands län	878	74	952	92 %	8 %
Östergötlands län	1 404	197	1 601	88 %	12 %
Jönköpings län	2 065	184	2 250	92 %	8 %
Kronobergs län	1 459	106	1 565	93 %	7 %
Kalmar län	1 793	134	1 926	93 %	7 %
Gotlands län	249	77	326	76 %	24 %
Blekinge län	591	45	636	93 %	7 %
Skåne län	7 420	691	8 111	91 %	9 %
Hallands län	1 990	153	2 144	93 %	7 %
Västra Götalands län	9 923	981	10 904	91 %	9 %
Värmlands län	1 199	219	1 418	85 %	15 %
Örebro län	778	94	873	89 %	11 %
Västmanlands län	854	121	974	88 %	12 %
Dalarnas län	1 097	134	1 231	89 %	11 %
Gävleborgs län	1 761	185	1 946	91 %	9 %
Västernorrlands län	1 388	243	1 631	85 %	15 %
Jämtlands län	741	47	788	94 %	6 %
Västerbottens län	1 461	207	1 668	88 %	12 %
Norrbottens län	1 772	254	2 026	87 %	13 %
Totalt	45 540	4 661	50 201	91 %	9 %

* Antalet lastbilschaufförer gäller enbart TYAs medlemsföretag.

Peter Hultman, personalchef hos Stefan Larsson Åkeri i Gävle

“Distributionen av mat ökar igen – det är positivt”

Kanske går det att se ljuset i tunneln nu. Peter Hultman, personalchef hos Stefan Larsson Åkeri i Gävle, har inte behövt varsla under lågkonjunkturen. När det väl vänder kommer samarbetet med transportskolorna i närheten att bli ännu viktigare.

Peter Hultman sitter i lastbilen på väg med en matleverans och låter genuint glad när han berättar att han har sex nya sommarjobbare – varav fyra är tjejer.

– Det känns jättekul, alla våra sommarjobbare är superduktiga, säger Peter Hultman.

Hur har lågkonjunkturen påverkat er?

– Vi kör mycket mat till restauranger. Det är en bransch som har drabbats hårt så vi har haft luft i bilen, och därmed lägre lönsamhet. Som tur är kör vi också mycket mat till Coop och där har vi inte sett någon större skillnad.

Har ni behövt minska något på personalsidan?

– Några har slutat för att byta till annat arbete, vilket var lite “tur” för då har vi inte behövt varsla någon. Min bild är att i Gävle med omnejd har transportbranschen klarat sig hyfsat bra under lågkonjunkturen, den har inte krympt i alla fall. Vi kommer inte att ha problem med att fortsätta köra.

När tror du att det vänder?

– Det är svårt att svara på, jag ser ingen riktig ljusning ännu. Men vi tycker oss se att restaurangbranschen har hämtat sig lite. Det märks att folk har anpassat sig efter att plånboken är lite mindre. De har hittat en ny balans och har börjat gå ut och äta igen.

När det väl vänder på riktigt, kommer du att hitta personer att anställa?

– Ja, vi har ett bra samarbete med transportutbildningarna här omkring, både med gymnasieskolorna och yrkesvux. Jag hade gärna haft ett större utbud av sommarvikarier redan nu, det är ganska tajt under sommaren.

Hur skulle en minskning av studieplatser påverka?

– Lokalt hos oss skulle det bli jobbigt. Inte minst med tanke på alla pensionsavgångar så kommer det att behövas utbildningsplatser, det verkar väldigt dumt att dra ned på dem.

5 åtgärder för en växande transportbransch

Transportbranschen är avgörande för ett välfungerande samhälle. Politiska beslut och initiativ har aldrig varit viktigare. Vi har identifierat fem områden där beslutsfattare med stöd av branschen kan göra skillnad. Här är TYAs förslag på åtgärder framåt:

1. Öka antalet utbildningsplatser

Utbildningsplatserna måste bli fler, både på Transportprogrammet och Vuxenutbildningen. Den kommande dimensioneringen av gymnasieskolan behöver möta både ungdomarnas intresse för transportbranschen och det stora anställningsbehovet.

2. Anställningsbarhet är avgörande

Anställningsbarhet måste stå i fokus vid alla beslut om utbildningsinnehåll och elevers tillgång till lärare. Branschens delaktighet är avgörande i utbildningen och under det arbetsplatsförlagda lärandet.

3. Långsiktiga statsbidrag

Politiska beslut krävs för en långsiktig finansiering av Vuxenutbildningen så att utbildare kan planera sin verksamhet och nyttja tilldelade statsbidrag.

4. Validering av kunskap

Validering behöver nyttjas i större omfattning av bransch och utbildare för att identifiera kunskapsluckor och effektivisera utbildningsinsatser. Politiska beslut krävs för att utbildare ska kunna erbjuda kompletteringsutbildning mer behovsanpassat.

5. Ökad branschkännedom

Branschen behöver bli än mer aktiv i att visa upp yrkesbredd och karriärmöjligheter på relevanta arenor. Branschen behöver också tydligare visa hur man verkar för att öka sin attraktivitet mot olika målgrupper.

Tillsammans gör vi skillnad

Vi på TYA utvecklar anslutna företag och medarbetare i morgondagens transportbransch.

Vi driver på utvecklingen för säkrare och mer hållbara arbetsmiljöer.

Tillsammans med våra parter och företag, dess medarbetare samt skolor och myndigheter arbetar vi för att skapa Sveriges bästa jobb.